

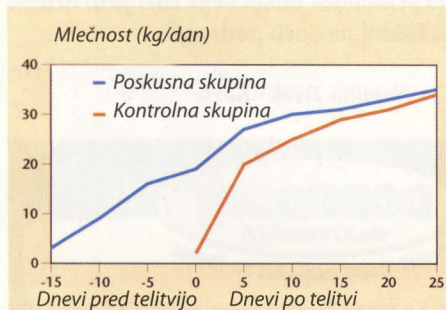

Priprava telic na laktacijo

Telice so v času telitve izpostavljene hudim stresom. Običajno jih pred telitvijo prestavimo v hlev s kravami, kjer se srečajo z novim okoljem, borijo za položaj v čredi, spremeni se obrok ... Sama telitev je zanj napor, nato sledi še molža, ki je za nevajeno žival hud stres. Vse skupaj oslabi organizem in zato so telice še bolj podvržene poporodnim boleznim (poporodna mrzlica, ketoza, vnetja maternice, mastitis ...). Da bi nekoliko zmanjšali stres, v Ameriki priporočajo molžo telic že pred telitvijo.

Molža pred telitvijo

Ameriške raziskave kažejo, da molža telic proti koncu brejosti zmanjša verjetnost nastanka poporodnih zapletov, poveča mlečnost takoj po telitvi in zmanjša število somatskih celic v mleku. Telice, ki so jih začeli molsti približno 15 dni pred telitvijo, so ob telitvi namolzle že blizu 20 l mleka in so višjo mlečnost obdržale

Vpliv predčasne molže na mlečnost prvesnic

Z molžo telic proti koncu brejosti se zmanjša verjetnost nastanka porodne oteklina vimena in število somatskih celic v mleku.

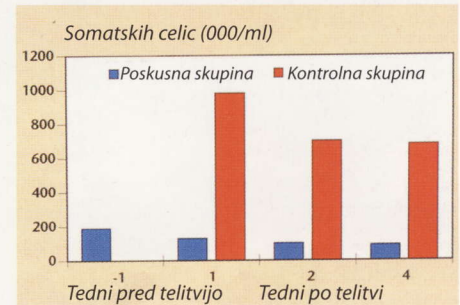
še dva tedna po telitvi. Zanimivo je, da molža pred telitvijo ni negativno vplivala na sestavo mleka. Zaradi višje mlečnosti v času telitve pa so zaščitne snovi, ki se nahajajo v mleku, bolj razredčene in zato manj učinkovite. Za prvo napajanje telet zato priporočajo uporabo zamrznjenega mleka od starejših krav.

Višje zauživanje krme

V času telitve telice običajno zaužijejo manj krme. Raziskovalce je presenetilo, da pri telicah, ki so jih molzli pred telitvijo, niso zaznali pomembnejšega obpordnega zmanjšanja zauživanja. Medtem ko je zauživanje pri telicah v poskusni skupini znašalo 1,9 kg suhe snovi na 100 kg žive mase, se je pri kontrolni skupini skoraj prepolovilo (1 kg SS/100 kg mase). Večja sposobnost za zauživanje krme pred telitvijo molzenih telic se je ohranila vse do 28. dne laktacije. Kljub višjemu zauživanju pa so imele molzene živali slabšo energijsko bilanco, saj so energijo že izgubljale z mlekom. Ne glede na slabšo energijsko bilanco pa nobena od poskusnih živali ni zbolela za ketozo. Ker pa obstaja nevarnost pojava ketoze strokovnjaki priporočajo, da telicam, ki jih molzemo proti koncu brejosti, obrok dopolnimo z dodatno energijo.

Manj somatskih celic

Porodna oteklina vimena je pri pred telitvijo molzenih telicah redkost oziroma trikrat manj pogosta kot pa pri

Vsebnost somatskih celic v mleku

nemolzenih telicah. Molža pospeši pretok krvi skozi vime, ki odnaša tekočino, ki se sicer nabira v tkivu vimena in povzroča oteklino. Na manjšo oteklino vpliva tudi dodatno gibanje med hojo v molzišče in nazaj. Živali z močnejšo oteklino vimena dalj časa stojijo in manj ležijo.

Molža proti koncu brejosti ugodno vpliva na kakovost mleka in zdravje vimena. Medtem ko so nemolzene telice imele prvi teden v mleku blizu milijon somatskih celic, so jih pri poskusni skupini namerili samo dobri sto tisoč. Podobno razmerje je med skupinama vladalo ves prvi mesec laktacije. Razliko razlagajo z »izpiranjem« mlečnega tkiva med molžo, medtem ko je pri nemolzenih telicah zastajajoče mleko v vimenu idealni medij za bakterije. Na izboljšano odpornost vpliva tudi močnejši imunski sistem pri molzenih telicah, ker so v času izpostavljenosti manjšemu stresu – odpade stres zaradi privajanja na molzišče, ker so ga že preživele.

Zaključek

Z molžo telic proti koncu brejosti se zmanjša verjetnost nastanka zdravstvenih težav po telitvi (porodna oteklina vimena), zmanjša se stres in poveča mlečnost po telitvi. Telice, ki jih nameravamo molsti v pozni brejosti, je priporočljivo imeti v ločeni skupini, kjer jih lahko bolje nadzorujemo in jim prilagajamo obrok. Čeprav dosedanje raziskave niso pokazale negativnega vpliva molže v pozni brejosti, predvsem zaradi negativne energijske bilance, na plodnostne parametre krav, bodo na tem področju potrebne še dodatne raziskave.

Zaenkrat lahko sklepamo, da molža telic pred telitvijo ugodno vpliva na mlečnost, zdravje in dobro počutje telic.